

Egyre nagyobb érték az árnyék

A MATE Georgikon Campus Kertészettudományi Intézetének telephelyén tartott egyényári szakmai nap előadásai után közös sétára hívták a résztvevőket Keszthely belvárosába. A megtekintett virágágyai kiültetések értékelése kapcsán a közterület- és zöldfelület-fenntartásról is szó esett.

A szakmai nap előadásairól a Kertészet és Szőlészet 35. számában már tudósítottunk *Az egyényári-nemesítés új irányai* címmel, most a közös szakmai sétán hallottakat összegezzük. A sétát a keszthelyi VÜZ Kft. ügyvezetője, *Laczkó Mária* vezette. Ismertette, hogy európai uniós támogatás segítségével valósítják meg a *Keszthely*

Zöld Város fejlesztési programot, ami a városi belterület állapotának alakítását, a rendezett városképi környezet megteremtését és a zöldterületek bővítését egyaránt tartalmazza. A város nagy kiterjedésű zöldterületi hálózattal rendelkezik, csak a VÜZ Kft. által fenntartott, kaszált és művelt terület egymillió négyzetméter (bizonyos területeket más vál-

lalkozások tartanak fenn). Ismertetőjében a szakember sorra vette a kiemelt jelentőségű helyszíneket.

Történelmi helyszínek

Keszthely két védett fasorral büszkélkedik. A Fenyves-allé hat kilométer hosszú, feketefenyőből (*Pinus nigra*) ültetett fasor. *II. Festetics Tasziló* 1894-ben telepítette, egykor kocsikázó-lovagló útként szolgált. A Keszthelyre bevezető utat szegélyezi a három kilométer hosszú, fehér vadgesztenyéből (*Aesculus hippocastanum*) ültetett kettős fasor, amelynek 80%-a ma is ép, egy része a közútfenntartóhoz, másik az önkormányzathoz tartozik. A gesztenyefák növényvédelmével kapcsolatban az ügyvezető a környezeti ártalmak (légszárasság, talajszárasság, kipufogógáz) miatti levélszélbarnulást nagyobb problémának tartotta a városban, mint az aknázó-moly kártételét. A fehér vadgesztenyéket az elődök hússzínű vadgesztenyével pótolták, melynek habitusa, mérete jelentősen eltér az eredeti fasortól, meggondolandó a használata. Ellenben a Sopron utcában található, harminc éve hússzínű vadgesztenyéből (*Aesculus carnea Briotii*) telepített fasor élete teljében van, egészséges és gyönyörű. Az ideai kánikula is rámutatott, hogy környezettűrő fajok ültetésénél, ilyen fasorok létesítésénél aligha van nagyobb érték, amit egy „kertész” adhat a város lakóinak, hangsúlyozta Laczkó Mária. Az idős fák ápolását nem szabad elhanyagolni még akkor sem, ha az sokba kerül és nehéz feladat.

A Festetics család tevékenységéből származó örökség ma is rangot ad Keszthelynek, meghatározója a város arculatának. A kiemelt jelentőségű parkok közt a kastélyparkot, a Helikon- és Erzsébet-ligetet említette a szakember. A kastélykertben lombhullató és örökzöld fajok közül több őshonos növényfaj található. Legidősebb egyedei a csaknem ötszáz éves kocsányos tölgy (*Quercus robur*), melynek már csak a törzsze látható, és a kétszáz éves páfrányfenyő

Faárnyékban elhelyezkedő virágágyak tervezésekor a terület benapozottságát veszik figyelembe

Sétálóutca gömbkőrös-fasorral (*Fraxinus ornus* Mecsek), alatta kiemelt ágyásokban örökzöld cserjék és színes egyényárfajok kapnak helyet

A virágágyakban vonzza a szemet a sárga szín

A virágzó varjúhájak szépek és strapabírók

A Fő tér fejlesztése a zöld város program egyik eleme. Szem előtt tartják a virágágyak méretének optimalizálását, és alacsony fenntartási igényű, kevésbé érzékeny fajtákat választanak

(*Ginkgo biloba*). A Helikon-liget kilenc-hektáros összefüggő parkja a belvárosból a Balaton-partra vezető, árnyas fák alatt bejárható sétány. Fejlesztése fontos része a zöld város programnak. A Georgikon Majormúzeum belső udvarán kialakított élménygazdaságban régi szőlő- és gyümölcsfajtákkal, konyhakerti és fűszernövényekkel, virágzó levendulákkal beültetett kertrészletek között lehet sétálni, vagy lombos fák alatt pihenni, nézelődni.

Színes virágágyak

Az egynyári- és évelőágyásokat a Fő téren tekinthették át a szakemberek. Keszthely emblematikus tere városközpontként, és kihasználva az adottságait (autómentes, tágas), rendezvénytérként is működik. Rendszeresen itt a koncertek, fesztiválok, kiállítások, sportesemények. A helyi lakosság és a turisták körében hamar népszerű találkahellyé vált, amelyet a programokon kívül vonzóvá

Rózsakert

A keszthelyi mólóhoz vezető sétányok közelében található rózsakert Márk Gergely rózsanemesítő munkájának állít emléket. A Balaton-parti rózságyba a korábbi években 36 fajtájából ezernégyszáz tövet telepítettek. A mára kiöregedett példányokat beszerzési nehézségek miatt nem tudták az eredeti fajtákkal visszafőltetni, helyükre ötszáz ADR minősítésű rózsatövet ültettek. Az egyéves telepítésről Laczkó Mária elmondta, hogy az állomány alacsony fenntartási igényű, a fajták teljesítik a velük szemben támasztott követelményeket: egész nyáron nyílnak, a tövek gyorsan összenőnek, beborítják a talajt, az ágak hosszasan tartják lombjukat, nem igényelnek permetezést és visszavágást.

tesznek a színes virágágyak, a kényelmes pihenőpadok és a párapadok, amely az alatta elhaladóknak rövid felüdülést nyújt a kánikulában. A jelentős kiterjedésű, díszburkolattal ellátott Fő tér fejlesztése a zöld város program egyik eleme, az újonnan kialakított fahelyekkel, méreletesen ültetett fákkal az árnyékolást, ezzel a tér használhatóságát növelik. Laczkó Mária elmondta, hogy célul tűzték a virágágyak méretének optimalizálását, az alacsony fenntartási igényű,

strapabíró fajok, fajták alkalmazását, a biodiverzitás növelését. Az ágyások talajának felső húsz centiméteres részét néhányévente saját készítésű, jó minőségű komposzttal kicserélik. Ily módon javítják a szerkezetét, tápanyagot juttatnak be, ezáltal kevesebb műtrágyára van szükség. A kivett talajt más fenntartási munkáknál használják föl. A megkopott, félig kipusztult cserjés beültetéseket egyrészt pótolták, másrészt vegyes évelő- és egynyárfajokkal cserélték le az ágyásokban.

Noha az egynyári növények számát fokozatosan csökkentik, a nagy turista-forgalmú és a helyiek által is használt városrész virágágyaiban számottevő a jelenlétük. A Balaton-parti virágágyakban a látvány fokozására kisebb felületen nagyobb termetű fajokat ültetnek évelőkkel vegyesen. A sétálóutcában és egyéb városi kiültetésekben is csökkentik az egynyárfajok számát, helyettük alacsonyabb fenntartási igényű virágzó cserjéket és évelő növényeket választanak. Az idén mintegy tízezer árvácskát és hétezeröttszáz egynyárit ültettek, kevesebbet, mint az előző évben. Mindez a

Az idei kánikula is rámutatott, hogy a faültetésnél aligha van nagyobb érték, hangsúlyozta Laczkó Mária

van gond a fajtaazonossággal, és beszerzési nehézségekbe is ütköznek.

Laczkó Mária helyben mutatta meg, miként változtatható át az egynyári virágágy teljes egészében vagy csak félig évelőágyássá úgy, hogy az év nagy részében mutatós, dekoratív maradjon. Az ágyás legkülső hatvan-nyolcvan cen-

Az egynyári virágágy teljes egészében vagy csak félig évelőágyássá alakítható úgy, hogy az év nagy részében dekoratív maradjon

látványban nem mutatkozik meg, a virágágyi kép rendkívül vonzó, nagyszabású és színben gazdag volt. *Kováts Zoltán* egynyárfajtáiról megjegyezte a szakember, hogy sok tapasztalatot szerzett velük. A *Rudbeckia Glóriát*, a *Tagetes Csemőt*, az *Alcea*-sorozatot, a *Cosmos Beatrix* fajtákat rendkívül értékesnek, pótolhatatlannak nevezte. Hozzátette azonban, hogy az utóbbi években egyre többször

timéter széles szegélyébe szezonális virágzó fajok kerülnek (árvácskák, tulipánok, egynyáriak), belsejébe pedig magasabb termetű, egynyáriként nevelt, nagy díszítőértékű évelő fajokat ültetnek, például díszfüvet, díszgyertyát, mocsári mályvát. Így kicsit csökkenthető az ágyások felülete is, ami az alkalmazott fajok mérete miatt nem vehető észre.

Merényi Alexandra

Klímatudatos fejlesztés

Magyarország első klímatudatos utcáját hozta létre a budapesti 5. kerület – áll a kerületi önkormányzat közleményében. A fejlesztés során közel száz új fával, zöld buszmegállóval, több mint félszáz kerékpártárolóval, a kék szemlélet jegyében víztakarékos öntözőrendszerrel, esővízgyűjtő ciszternával és a talajvizet hasznosító fűrt kúttal gazdagítják a belvárost.

Az összegzésben hangsúlyozzák, hogy a klímatudatos stratégia jegyében 2019-re 82 új fával jóformán városi ligetté alakították a Podmaniczky

teret, 2021-től pedig a teret a Dunával összekötő Arany János utca teljes körű felújítását kezdték meg. A járdát szélesítették, és egy szintbe helyezték az útpályával, ezáltal megteremtve a kényelmes és akadálymentes közlekedés feltételeit. Gondoskodtak a megfelelő kerékpáros infrastruktúra kialakításáról, és arra is ügyeltek, hogy mindez a lehető legkevesebb parkolóhely-vesztéssel járjon. A felújítás során közel száz egyedből álló fasort telepítettek. A fatelepítésnél egyaránt használták a Podmaniczky téren bevezetett gyökércellarendszert, valamint a Szomory Dezső és a Hild téren is alkalmazott Stockholm faültetési rendszert. Mindezzel létrehozták hazánk leghosszabb Stockholm-módszerrel ültetett fasorát, amelynek – és a természetes lapkőburkolatnak – köszönhetően a csapadékvíz behatolhat a fák gyökérszónájába és ott el is tárolódhat.

(Forrás: *Magyar Építők*)